

Jestem tatą.

Nie terapeutą.

pomocdlarodzicow.pl

☎ 12 350 63 62

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 fundacja
imago

 FiRR
FUNDACJA INSTYTUT
ROZWOJU REGIONALNEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
„Człowiek - najlepsza inwestycja”

Sytuacja rodziców dzieci niepełnosprawnych na rynku pracy

W Polsce żyje ponad 560 tys. rodzin z niepełnosprawnymi dziećmi, z czego ponad 210 tys. to rodziny niepełne. Tylko w 42% rodzin pełnych aktywnych zawodowo jest oboje rodziców. W sytuacji, gdy jeden rodzic pracuje, a drugi zajmuje się dzieckiem, jest 32 % rodzin pełnych. Częściej z zatrudnienia rezygnują kobiety (76%) niż mężczyźni (24%). W 25% przypadków oboje rodziców jest biernych zawodowo. Z kolei w rodzinach niepełnych biernych zawodowo jest 74% rodziców (z tego 89% to samotne matki, a 11% to samotni ojcowie). Naszą kampanię kierujemy do rodzin z niepełnosprawnymi dziećmi, w których co najmniej jeden rodzic nie pracuje. To w sumie 350 tys. rodzin, w których biernych zawodowo jest 310 tys. kobiet i 130 tys. mężczyzn¹.

Najczęstszy scenariusz po urodzeniu się dziecka z niepełnosprawnością jest taki, że jego rodzice nie są w stanie zapewnić dla niego specjalistycznej opieki. W związku z tym rodzic (zwykle matka) nie wraca do pracy, a swoją uwagę i czas poświęca wyłącznie dziecku. Jednocześnie rodzice nie są w stanie wyegzekwować należytej rehabilitacji i muszą finansować ją z własnych środków, o ile ich na to stać, a także są zaangażowani osobiście w jej prowadzenie.

Brak pracy, wyższe wydatki oraz niewystarczająca oferta wsparcia powodują frustrację i napięcia w rodzinie, co często kończy się jej rozpadem. Dzieckiem z niepełnosprawnością opiekuje się bierny zawodowo rodzic, który pozbawiony jest wystarczających środków do życia. Z czasem dochodzi do syndromu wypalenia.

W szkole rodzice często funkcjonują wtedy jako nauczyciele wspomagający lub specjaliści. Z czasem sensem życia rodzica staje się opieka nad jego dzieckiem, przez co torpeduje jego próby usamodzielnienia się i podjęcia aktywności zawodowej.

Po zakończeniu edukacji przez dziecko rodzic już nie wraca na rynek pracy, a dziecko pozostaje bierne zawodowo. Otrzymując rentę socjalną, wpada w pułapkę świadczeniową, co dodatkowo oddala go od rynku pracy.

Jest też możliwy inny scenariusz:

Dziecko trafia do placówki (żłobka, przedszkola, szkoły), gdzie otrzymuje należną opiekę, rehabilitację i edukację. Rodzic wraca do pracy (najlepiej w elastycznej formie zatrudnienia) i tylko uzupełnia działania rehabilitacyjne. Rodzina utrzymuje się z pracy, a poziom jej życia nie spada tak drastycznie, dziecko socjalizuje się i uczy się funkcjonować w otwartym społeczeństwie. Nie poprzestaje na obowiązkowych etapach edukacji, znajduje pracę i staje się aktywnym członkiem społeczeństwa, podobnie jak jego rodzice. Różnica w wydatkach Państwa pomiędzy tymi scenariuszami to 1 mln zł na rodzinę.

Rodzice poszukują specjalistycznego wsparcia, bo jego brak uniemożliwia prawidłowy rozwój dziecka i nie zapewnia mu opieki, a rodzicowi utrudnia powrót do pracy.

1 GUS, Osoby niepełnosprawne oraz ich gospodarstwa domowe, Warszawa, grudzień 2003 r.

O projekcie

W Polsce stworzono system prawny wspierający rozwój i edukację dzieci z niepełnosprawnościami. Wczesne wspomaganie, żłobki, przedszkola i szkoły przystosowane do potrzeb dziecka z niepełnosprawnością są niezbędne. Niestety, napięcia w finansach oświaty powodują, że spore środki na to zarezerwowane nie trafiają do dzieci niepełnosprawnych.

Zdarza się, że szkoły i samorządy wprowadzają w błąd. Nie chcą wydawać orzeczeń wymaganych w oświacie do zapewnienia wsparcia lub orzeczenia są mało konkretne. Ograniczają przyjęcia na wczesne wspomaganie. Dyrektorzy placówek nie chcą przyjmować do przedszkoli. Mimo obowiązku zapewnienia miejsc niepełnosprawnym dzieciom, do przedszkoli uczęszcza tylko 1/3² z nich. Dyrektorzy nie chcą przyjmować do szkół ogólnodostępnych. Przyjąwszy dziecko, nie oferują wsparcia specjalistycznego. Przerzucają na opiekunów ciężar realizowania zaleceń zawartych w orzeczeniach, a przecież matka i ojciec dziecka są przede wszystkim rodzicami, a nie rehabilitantami czy terapeutami.

**RODZICE NIE MAJĄ WIEDZY O MOŻLIWYM WSPARCIU
I SWOICH PRAWACH. NAWET ZNAJĄC JE, BEZ POMOCY
NIE SĄ W STANIE WYEGZEKWOWAĆ SWOICH PRAW.**

Kampania „Jestem mamą. Nie rehabilitantką” jest częścią projektu „Równe szanse rodziców dzieci niepełnosprawnych w powrocie na rynek pracy”, realizowanego w Partnerstwie przez Fundację Imago oraz Fundację Instytut Rozwoju Regionalnego.

Jej celem jest pomoc rodzicom, którzy z nadmiaru obowiązków związanych z opieką nad swoim dzieckiem z niepełnosprawnością, musieli zrezygnować z pracy.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Punkt informacyjno-doradczy

Konsultanci odpowiadają na pytania rodziców dzieci z niepełnosprawnościami z obszaru edukacji, służby zdrowia, orzecznictwa, prawa pracy i pomocy społecznej. Można się z nimi kontaktować telefonicznie, mailowo, a także zadając pytanie za pośrednictwem Facebooka lub forum znajdującego się na stronie projektu. Działalność punktu wspierają eksperci, specjalizujący się w problematyce niepełnosprawności, dlatego zawsze mogą Państwo liczyć na fachową pomoc w trudnych sytuacjach.

Kontakt:

Tel.: 12 350 63 62

od poniedziałku do piątku w godz. 9 - 12

kontakt@pomocdlarodzcow.pl

www.pomocdlarodzcow.pl

[www.facebook.pl/Pomocdlarodzcow](https://www.facebook.com/Pomocdlarodzcow)

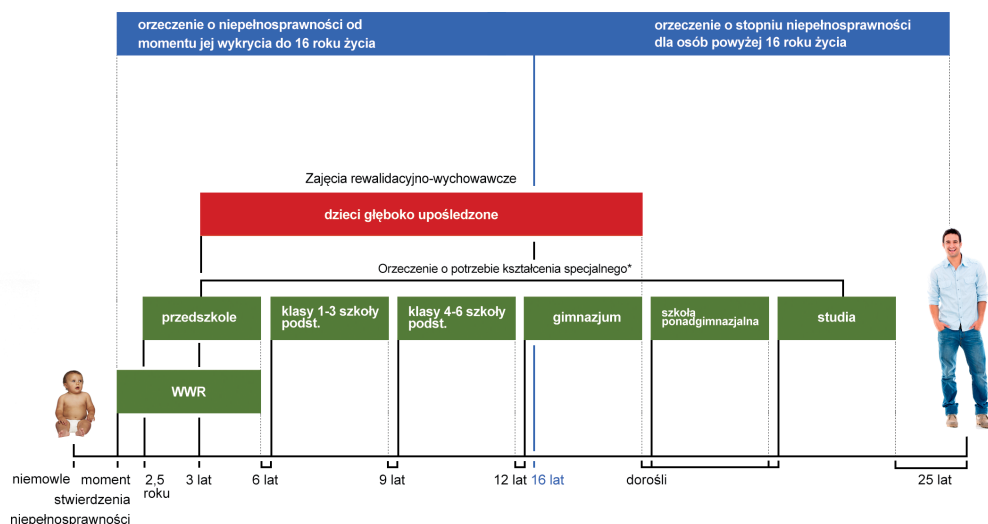
Punkt informacyjny nie będzie działał tylko zdalnie. W ramach jego działalności w co najmniej 5 polskich miastach, zostanie zorganizowanych 15 spotkań z rodzicami dzieci niepełnosprawnych. Część z nich będzie transmitowana na żywo do Internetu. Bardzo ważny element kampanii to informator, poruszający wiele przydatnych kwestii, związanych z wychowywaniem dziecka z niepełnosprawnością. Stanowi on rozszerzenie informacji ujętych w tej broszurze.

Na stronie www.pomocdlarodzcow.pl znaleźć można publikacje, wzory pism oraz informacje i porady związane z wychowywaniem dziecka z niepełnosprawnością.

Diagnoza medyczna i co dalej?

Rodzic, dowiadując się o chorobie czy zaburzeniu dziecka, staje przed decyzją, co dalej? Jego działania powinny zmierzać do zapewnienia dziecku jak najlepszego wsparcia zarówno ze strony medycznej, jak i edukacyjnej i społecznej. Aby formalnie można było podjąć konkretne działania, należy uzyskać dokumenty uprawniające do uzyskania właściwej pomocy. Są to:

- orzeczenie o niepełnosprawności i legitymacja osoby niepełnosprawnej,
- opinia o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju,
- orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego (będzie o nim mowa w dziale „System oświaty”).

* - orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydaje się na okres roku szkolnego, etapu edukacyjnego albo okresu kształcenia w danej szkole

Jak uzyskać orzeczenie o niepełnosprawności?

Orzeczenie wydawane jest przez Miejski lub Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Adres Zespołu można znaleźć na naszej stronie: pomocdlarodzcow.pl, w ośrodkach pomocy społecznej, urzędach gminy czy miasta oraz starostwach powiatowych. Aby uzyskać dokument, rodzice składają wniosek o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności do Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Do wniosku należy dołączyć:

- zaświadczenie lekarskie, zawierające opis stanu zdrowia oraz rozpoznanie choroby zasadniczej i chorób współistniejących, **potwierdzone aktualnymi wynikami badań diagnostycznych**, wydane przez lekarza. Specjalny druk zaświadczenia można uzyskać w siedzibie Zespołu lub pobrać ze strony internetowej.
UWAGA: Wypełnione przez lekarza zaświadczenie jest ważne miesiąc od daty wydania – w tym czasie należy złożyć wniosek,
- inne dokumenty mające wpływ na ustalenie niepełnosprawności, np. diagnozę zaburzeń integracji sensorycznej, opinię logopedy, psychologa, kopię orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego (jeśli dziecko takie posiada).

Niepełnosprawność dziecka orzeka się na czas określony, najpóźniej do ukończenia 16 roku życia.

Co zawiera orzeczenie?

Orzeczenie zawiera informacje szczegółowe dotyczące zespołu orzekającego, dane osobowe dziecka, uzasadnienie wydania orzeczenia, ale przede wszystkim informacje dotyczące niepełnosprawności: **czas powstania niepełnosprawności, symbol przyczyny niepełnosprawności oraz wskazania.**

Niezwykle ważną częścią orzeczenia są **wskazania**, ponieważ zgodnie z nimi dziecku i prawnemu opiekunowi dziecka przysługują odpowiednie uprawnienia.

Przykładowo:

Pkt. 7 - konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji

Pkt. 8 - konieczność stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji

Posiadanie w punktach 7 i 8 opisu „wymaga” uprawnia rodzica, który rezygnuje z pracy zawodowej, do uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego.

Kiedy przydatna jest legitymacja?

Zaraz po otrzymaniu orzeczenia o niepełnosprawności, warto złożyć wniosek o wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej. Jest to dokument poświadczający niepełnosprawność dziecka, który uprawnia do zniżek komunikacyjnych, przy wejściu na niektóre obiekty sportowe, a także do instytucji kultury i rekreacji: muzeów, zoo, teatrów, itp. Legitymację taką otrzymujemy bezpłatnie, zwykle bezpośrednio po złożeniu wniosku.

Dzieci z niepełnosprawnościami mają takie same uprawnienia do świadczeń medycznych finansowanych z budżetu państwa jak dzieci zdrowe. Prawo do bezpłatnego korzystania ze służby zdrowia bez względu na to, czy rodzice są czy nie są ubezpieczeni, przysługuje każdemu dziecku do 18. roku życia.

Służba zdrowia

Jak znaleźć lekarza specjalistę?

Pediatra, wypisując skierowanie na konsultację specjalistyczną, może, ale nie musi wskazać konkretną poradnię. Warto zadzwonić do kilku przychodni specjalistycznych, ponieważ terminy oczekiwania na wizytę mogą być bardzo różne. Narodowy Fundusz Zdrowia uruchomił wyszukiwarkę, dzięki której każdy pacjent znajdzie przychodnie specjalistyczne najbliższe swojemu miejscu zamieszkania. Dostępna jest ona pod adresem: <https://zip.nfz.gov.pl/GSL/GSL/PrzychodnieSpecjalistyczne>

Refundacja leków, specjalnej żywności i wyrobów medycznych

Dzieci z niepełnosprawnościami mają prawo do refundacji leków, środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobów medycznych oraz dofinansowania do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych na takich samych zasadach jak wszyscy inni pacjenci. Dodatkowo rodzice dzieci niepełnosprawnych mogą ubiegać się o dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

System oświaty

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci ma za zadanie stymulować rozwój psychoruchowy i społeczny od chwili wykrycia u dziecka niepełnosprawności do momentu podjęcia nauki w pierwszej klasie szkoły podstawowej. Udział w zajęciach wczesnego wspomagania jest bezpłatny i odbywa się na podstawie **opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju**, wydawanej przez publiczną lub niepubliczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Orzeczenie o niepełnosprawności wydane

przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności nie jest dokumentem wiążącym w systemie oświaty.

Zajęcia z zakresu wczesnego wspomagania organizuje się w zależności od możliwości psychofizycznych i potrzeb dziecka, w wymiarze od 4 do 8 godzin w miesiącu. Dzieci, które skończyły 3 lata mogą brać udział w zajęciach w grupach (2-3 osobowych). Zajęcia realizowane są w: szkołach, przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego (w tym integracyjnych i specjalnych), poradniach psychologiczno-pedagogicznych, ośrodkach oraz w domu dziecka.

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego

Żeby dziecko zostało uznane za niepełnosprawne w systemie oświaty, musi posiadać orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Orzeczenie mogą uzyskać dzieci: z dysfunkcją słuchu lub wzroku, z niepełnosprawnością ruchową i afazją, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, z autystycznym spektrum zaburzeń oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Dzieci z upośledzeniem w stopniu głębokim mogą uzyskać orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

Aby uzyskać orzeczenie, należy zgłosić się do poradni z zaświadczeniem lekarskim, potwierdzającym niepełnosprawność dziecka oraz opinią z przedszkola lub szkoły, jeżeli dziecko do takowej uczęszcza. W miarę możliwości najlepiej dołączyć również opinie od specjalistów, terapeutów, pedagogów pracujących z dzieckiem.

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego zawiera: diagnozę dziecka, sugerowaną formę edukacji (oddział masowy, integracyjny, specjalny), zalecenia dotyczące rewalidacji, terapii oraz form realizacji potrzeb edukacyjnych.

Jeżeli rodzic nie zgadza się z zapisami orzeczenia i uważa, że nie opisuje ono w sposób właściwy lub wyczerpujący specjalnych potrzeb jego dziecka, bądź nie zawiera istotnych zaleceń, zawsze może się odwołać. Odwołanie wnosi się do właściwego Kuratorium Oświaty, za pośrednictwem poradni, która wydała dokument. Rodzic ma na to 14 dni od momentu otrzymania orzeczenia.

Rodzic nigdy nie musi ujawniać orzeczenia swojego dziecka, zarówno w placówce, do której dziecko już uczęszcza, jak i w miejscu, w którym planuje kontynuować edukację. Należy jednak pamiętać, że bez orzeczenia dziecko nie będzie mogło korzystać z uprawnień i wsparcia należnych dzieciom z niepełnosprawnościami.

Wybór formy kształcenia

Jedną z trudniejszych decyzji, jaką podejmują rodzice, jest wybór odpowiedniego przedszkola i szkoły dla swojego dziecka. W zależności od indywidualnych predyspozycji dziecka, rodzic może się zdecydować na nauczanie masowe, integracyjne lub specjalne. **Należy pamiętać, że decyzja w sprawie najlepszej dla**

dziecka formy kształcenia należy wyłącznie do rodziców, zatem zapisy znajdujące się w orzeczeniu są tylko formą sugestii, a nie obligatoryjnym nakazem.

Na każdym etapie edukacji rodzic może wybrać placówkę publiczną lub niepubliczną. Jednak tylko szkoła rejonowa (właściwa ze względu na miejsce zamieszkania) ma obowiązek przyjmując dziecko i bez zgody rodziców nie mają prawa skreślić go z listy.

Jeżeli stan zdrowia dziecka uniemożliwia mu udział w lekcjach, może ono skorzystać z nauczania indywidualnego, które organizuje się na podstawie orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. O orzeczenie mogą wystąpić tylko rodzice (nie szkoła), a ich wniosek musi być poparty opinią lekarza. Tygodniowy wymiar godzin zajęć indywidualnego nauczania realizowanych bezpośrednio z uczniem wynosi:

- dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej – od 6 do 8 godzin,
- dla uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej - od 8 do 10 godzin,
- dla uczniów gimnazjum - od 10 do 12 godzin,
- dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych - od 12 do 16 godzin.

W przypadku każdej opinii czy też orzeczenia wydanego przez poradnię psychologiczno- pedagogiczną rodzic ma prawo nie zgodzić się z jej/jego zapisami i złożyć odwołanie do Kuratorium Oświaty za pośrednictwem poradni, która opinię/ orzeczenie wydała.

Nowe zasady rekrutacji do przedszkoli, szkół i placówek

Od 18 stycznia 2014 r. obowiązuje nowelizacja ustawy o systemie oświaty, wprowadzająca nowe kryteria rekrutacji do placówek oświatowych. Według tych zasad do grupy uprzywilejowanej, która będzie przyjmowana do przedszkola w pierwszej kolejności należą:

- dzieci z rodziny wielodzietnej,
- dzieci niepełnosprawne,
- dzieci, których co najmniej jeden rodzic jest niepełnosprawny,
- dzieci, które posiadają oboje rodziców niepełnosprawnych,
- dzieci, które posiadają niepełnosprawne rodzeństwo,
- dzieci wychowywane przez samotnego rodzica,
- dzieci objęte pieczęcią zastępczą.

Na kolejnych etapach rekrutacji brane pod uwagę są kryteria (maksymalnie 6) określone przez organ prowadzący.

Nowe zasady rekrutacji mogą pomóc rodzicom dzieci niepełnosprawnych w uzyskaniu miejsca w przedszkolach ogólnodostępnych blisko domu.

Odraczenie obowiązku szkolnego

Jeśli dziecko nie wykazuje gotowości szkolnej, rodzice mogą wystąpić z wnioskiem o odroczenie obowiązku szkolnego. Zgodnie z ustawą o systemie oświaty decyzję o odroczeniu podejmuje dyrektor publicznej szkoły podstawowej, w obwodzie której dziecko mieszka, po zasięgnięciu opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej. W praktyce dyrektor może podjąć decyzję o odroczeniu dziecka niepełnosprawnego, posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, od razu na wniosek rodzica.

Dowóz do placówki oświatowej

Od chwili objęcia dziecka z niepełnosprawnością obowiązkiem przedszkolnym (czyli od 5 roku życia) należy się mu bezpłatny transport i opieka w czasie przewozu do najbliższego przedszkola lub szkoły, która może zapewnić formę kształcenia wybraną przez rodziców (ogólnodostępną, integracyjną lub specjalną). Bezpłatny dowóz należy się wszystkim niepełnosprawnym przedszkolakom od 5-go roku życia, uczniom szkół podstawowych i gimnazjów oraz uczniom szkół ponadgimnazjalnych z niepełnosprawnością ruchową, upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym do ukończenia 21. roku życia. Obowiązkiem gminy jest także bezpłatny transport i opieka w czasie przewozu do ośrodka umożliwiającego im realizację obowiązku szkolnego i nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia.

W przypadku, kiedy rodzice sami dowożą dziecko, rodzicom należy się zwrot kosztów dowozu. Rodzice podpisują wtedy umowę z wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta). Ustawa o systemie oświaty nie reguluje trybu zawierania tych umów, zatem kwestie dotyczące wysokości zwrotu kosztów ustalają strony.

Wsparcie udzielane przez szkołę - Indywidualny Program Edukacyjno- Terapeutyczny (IPET)

Każda publiczna i niepubliczna szkoła czy przedszkole ma obowiązek zapewnić dziecku z niepełnosprawnością wsparcie zalecane w orzeczeniu. Dotyczy to w takim samym stopniu placówek specjalnych, integracyjnych i masowych. Dla każdego dziecka niepełnosprawnego powinien zostać przygotowany Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny (IPET). Określa on szczegółowo formy wsparcia proponowanego w szkole/przedszkolu oraz ich wymiar godzinowy. Program jest tworzony przez specjalny zespół, powoływany przez dyrektora. Rodzice mają pełne prawo uczestniczyć w zebraniach zespołu, składać wnioski do planu oraz muszą wyrazić zgodę na proponowane zajęcia.

W klasie masowej można zatrudnić nauczyciela posiadającego specjalne przygotowanie pedagogiczne, wspomagającego proces edukacji dziecka z niepełnosprawnością.

Dostosowanie warunków przeprowadzania sprawdzianów

Zgodnie z prawem oświatowych uczniów posiadający specyficzne trudności w uczeniu się może przystąpić do sprawdzianu/ egzaminu na warunkach dostosowanych do jego indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych. Informacje o sposobach dostosowań opracowuje Dyrektor Komisji Centralnej, a udostępnione są one w komunikacie Dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i można je sprawdzić na stronach internetowych okręgowych Komisji Egzaminacyjnych

Prawo pracy

Niepełnosprawność naszego dziecka sprawia, że wymaga ono większego wsparcia, wzmożonej opieki i poświęcenia znacznie większej ilości czasu. Aby było to możliwe, trzeba znać swoje prawa urlopowe i, w zależności od swoich indywidualnych potrzeb, korzystać z nich.

Urlopy związane z urodzeniem dziecka

Urlop macierzyński

W celu zregenerowania sił po porodzie każdej kobiecie, zatrudnionej w ramach stosunku pracy na czas nieokreślony, przysługuje urlop macierzyński. Długość urlopu zależy od liczby dzieci urodzonych w czasie jednego porodu.

Jeśli po porodzie zaistniały komplikacje, które zmuszają młodą matkę do pozostania w szpitalu, po 8 tygodniach wykorzystywania przez nią urlopu macierzyńskiego, resztę może niejako przejąć ojciec dziecka. Wtedy to on zajmuje się opieką nad dzieckiem, umożliwiając matce powrót do zdrowia.

Także w sytuacji urodzenia dziecka wymagającego zwiększonej opieki szpitalnej kobieta może skorzystać bezpośrednio po porodzie z 8 tygodni urlopu macierzyńskiego, natomiast resztę pozostawić na okres późniejszy, kiedy wyjdzie z dzieckiem ze szpitala.

Dodatkowy urlop macierzyński

Nie później niż na 14 dni przed zakończeniem podstawowego urlopu macierzyńskiego kobieta może wnioskować do pracodawcy o przyznanie dodatkowego urlopu macierzyńskiego w wymiarze:

- 6 tygodni w przypadku urodzenia jednego dziecka podczas porodu,
- 8 tygodni w przypadku urodzenia więcej niż jednego dziecka podczas porodu.

Co ważne, z niewykorzystanego przez matkę wymiaru dodatkowego urlopu macierzyńskiego może skorzystać ojciec dziecka.

Urlop rodzicielski

Jeśli młoda matka wykorzysta dodatkowy urlop macierzyński, może wnioskować do pracodawcy o urlop rodzicielski. Maksymalny czas trwania tego urlopu to 26 tygodni i nie zależy od liczby urodzonych dzieci. Można go wykorzystać jednorazowo lub co najwyżej w 3 częściach.

Z niewykorzystanego przez matkę wymiaru urlopu rodzicielskiego może skorzystać ojciec dziecka. Na urlopie tym mogą przebywać także obydwój rodzice jednocześnie jednak nie dłużej niż 13 tygodni.

Okres należnego urlopu, a tym samym zasiłku z tytułu macierzyństwa obowiązujący od 17 czerwca 2013 r.

Z tytułu urodzenia przy jednym porodzie	Podstawowy urlop macierzyński	Dodatkowy urlop macierzyński	Urlop rodzicielski	Razem (maksymalnie)
jednego dziecka	20 tygodni	do 6 tygodni	do 26 tygodni	52 tygodnie
dwojga dzieci	31 tygodni	do 8 tygodni	do 26 tygodni	65 tygodni
trojga dzieci	33 tygodni	do 8 tygodni	do 26 tygodni	67 tygodni
czworga dzieci	35 tygodni	do 8 tygodni	do 26 tygodni	69 tygodni
pięciora i więcej dzieci	37 tygodni	do 8 tygodni	do 26 tygodni	71 tygodni

Zasiłek macierzyński

Rodzaj przyznanego urlopu	Wysokość zasiłku przy złożeniu odrębnych wniosków na każdy urlop	Wysokość zasiłku przy złożeniu jednego wspólnego wniosku w terminie 14 dni od dnia porodu na oba urlopy w pełnym wymiarze (dodatkowy urlop macierzyński i urlop rodzicielski)
Urlop macierzyński	100% podstawy wymiaru zasiłku	80 % podstawy wymiaru zasiłku
Dodatkowy urlop macierzyński	100% podstawy wymiaru zasiłku	
Urlop rodzicielski	60% podstawy wymiaru zasiłku	

Prawo do zasiłku macierzyńskiego przysługuje również pracownicy zatrudnionej na podstawie umowy o pracę na czas określony, której umowa została przedłużona do momentu porodu.

Urlop ojcowski

Ojcu dziecka również przysługuje prawo do urlopu. Jest to tzw. urlop ojcowski, trwający maksymalnie 2 tygodnie, który może być wykorzystany najpóźniej do ukończenia przez dziecko 1 roku życia. Ojciec może się na niego zdecydować, nawet jeśli matka dziecka w tym czasie przebywa na urlopie macierzyńskim, dodatkowym urlopie macierzyńskim, urlopie rodzicielskim lub wychowawczym. W okresie trwania urlopu pracownikowi przysługuje zasiłek macierzyński.

Urlop wychowawczy

Po wykorzystaniu urlopu rodzicielskiego pracownik może wnioskować o urlop wychowawczy w celu umożliwienia mu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem. Urlop ten przysługuje, jeśli pracownik ma co najmniej 6-miesięczny staż pracy i trwa maksymalnie 36 miesięcy, jednak nie dłużej niż do ukończenia przez dziecka 5 roku życia.

W przypadku, gdy dziecko posiada orzeczenie o niepełnosprawności pracownik ma prawo do dodatkowego urlopu wychowawczego w wymiarze kolejnych 36 miesięcy, które mogą być wykorzystane w okresie nie dłuższym, niż do momentu ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

Na urlopie wychowawczym, przez okres maksymalnie 4 miesięcy, mogą przebywać oboje rodzice jednocześnie. Urlop ten może być wykorzystany nie więcej niż w 5 częściach.

Uprawnienia związane z powrotem do pracy

Rodzice wracający do pracy mogą również skorzystać uprawnień, mających na celu pogodzenie funkcji rodzica z obowiązkami pracownika. Są to:

- Obniżenie wymiaru czasu pracy – rodzic może obniżyć wymiar czasu pracy, jednak maksymalnie do połowy pełnego wymiaru czasu pracy (z uprawnienia może skorzystać tylko jeden rodzic),
- Przerwa na karmienie dziecka – matce powracającej do pracy przysługuje przerwa na karmienie dziecka. Przy 8 godzinnym czasie pracy ma ona prawo do dwóch pół godzinnych przerw. Przerwy te mogą być łączone.
- Opieka nad dzieckiem zdrowym – rodzic ma prawo do skorzystania z 2 dni wolnych w ciągu roku kalendarzowego z tytułu opieki nad dzieckiem zdrowym w wieku do lat 14.
- Opieka nad dzieckiem chorym – rodzic może skorzystać zwolnienia z tytułu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem chorym, jeśli przedłoży pracodawcy zaświadczenie lekarskie ZUS ZLA. W tym czasie przysługuje mu zasiłek opiekuńczy:

Nad dzieckiem chorym do lat 14 i dzieckiem zdrowym do lat 8 w szczególnych przypadkach (np. zamknięcie żłobka, przedszkola, szkoły)	Maksymalnie 60 dni
Nad dzieckiem w wieku powyżej 14 r. ż. lub innymi chorymi członkami rodziny	Maksymalnie 14 dni

Ochrona warunków pracy dla rodzica

Rodzic powracający do pracy po okresie urlopu z tytułu opieki nad dzieckiem, jeżeli opiekuje się dzieckiem, które nie ukończyło 4. roku życia, ma również prawo do:

- odmowy wyjazdu na delegację, jeśli opiekuje się dzieckiem,
- niewyrażenia zgody na pracę w nadgodzinach,
- odmowy pracy w godzinach nocnych,
- niewyrażenia zgody na pracę w systemie przerywanego czasu pracy.

Opieka społeczna

I Uprawnienia wynikające z orzeczenia o niepełnosprawności dziecka

Wsparcie dla dziecka z niepełnosprawnością lub jego rodziny może być udzielone w ramach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, rodzinnego lub pomocy społecznej.

Świadczenia pieniężne

Świadczenia pieniężne, niezależne od dochodów:

- **Zasiłek pielęgnacyjny** w kwocie 153 zł, przyznawany każdemu dziecku z niepełnosprawnością, bez względu na dochody rodziców, niezależny od sytuacji zawodowej rodziców.
- **Świadczenie pielęgnacyjne**, przyznawane rodzicom rezygnującym z pracy zawodowej w celu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem. Ważne, by niepełnosprawność dziecka powstała nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub w trakcie nauki w szkole (także w szkole wyższej), jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia. Świadczenie pielęgnacyjne wynosi obecnie 620 zł. W czasie przebywania na świadczeniu pielęgnacyjnym rodzic może wnioskować o opłacanie za niego składek emerytalnych i rentowych, dzięki czemu zachowuje ciągłość ubezpieczenia społecznego.

Poniżej przedstawiamy zestawienie innych świadczeń przyznawanych dzieciom niepełnosprawnym i ich rodzinom. Należy pamiętać, że zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych są zależne od kryterium dochodowego. W rodzinach z dzieckiem niepełnosprawnym kryterium to wynosi obecnie 623 zł netto na osobę w rodzinie (od 1 listopada 2014 roku wzrośnie do 664 zł).

ŚWIADCZENIA	KWOTA
Zasiłek rodzinny	77 zł miesięcznie na dziecko w wieku do 5 lat 106 zł miesięcznie na dziecko w wieku od 6 do 18 lat 115 zł miesięcznie na dziecko w wieku od 19 do 24 lat
Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	1000 zł wypłacane jednorazowo
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	400 zł miesięcznie W przypadku opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności dodatek ten przysługuje przez 72 miesiące
Zasiłek pielęgnacyjny	153 zł miesięcznie na niepełnosprawne dziecko; osobę niepełnosprawną w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności; osobę niepełnosprawną w wieku powyżej 16. roku życia legitymującą się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	170 zł miesięcznie na dziecko, jednak nie więcej niż 340 zł na wszystkie dzieci. W przypadku dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności kwotę dodatku zwiększa się o 80 zł na dziecko, nie więcej jednak niż o 160 zł na wszystkie dzieci.
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	80 zł miesięcznie przysługuje na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego
Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	60 zł miesięcznie na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia 80 zł miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	100 zł przysługuje jednorazowo w danym okresie zasiłkowym
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	90 zł miesięcznie z tytułu zamieszkania dziecka niepełnosprawnego w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, 50 zł miesięcznie z tytułu dojazdu z miejsca zamieszkania do szkoły

W trudnej sytuacji materialnej osobom z niepełnosprawnością oraz ich rodzinom przysługują również zasiłki oraz pomoc niematerialna z opieki społecznej. Informacje można uzyskać w lokalnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze (SUO)

SUO przysługują osobom wymagającym pomocy, która wynika z rodzaju ich schorzenia, niepełnosprawności oraz osobom z zaburzeniami psychicznymi (z chorobami psychicznymi, zaburzeniami o podłożu psychicznym oraz upośledzeniem umysłowym).

W ramach SUO dziecko niepełnosprawne może korzystać z indywidualnego wsparcia i terapii, realizowanych w domu przez specjalistów. Specjalne Usługi Opiekuńcze mogą obejmować wsparcie w zakresie rehabilitacji, terapii psychologicznej i pedagogicznej. Podstawą do ubiegania się o tę formę pomocy jest skierowanie – zaświadczenie lekarskie. Dochody rodziny nie mają żadnego wpływu na możliwość skorzystania z SUO, ich rozpoznanie służy jedynie ustaleniu odpłatności za usługi.

Zasady odpłatności za usługi każdy Ośrodek Pomocy Społecznej ustala samodzielnie. Stawkę za godzinę specjalistycznych usług (z wyjątkiem usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi) reguluje uchwała rady gminy. Odpłatność dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest regulowana odpowiednim rozporządzeniem. Rodzic może ubiegać się o częściowe lub całkowite zwolnienie z odpłatności za usługi.

Inne uprawnienia dla dzieci i rodzin osób z niepełnosprawnościami, wynikające z orzeczenia o niepełnosprawności:

- Ulga podatkowa – rehabilitacyjna – umożliwia odliczenie od dochodu udokumentowanych wydatków na leczenie, rehabilitację, terapię oraz dojazdy, czyli np. kosztów udziału w turnusie rehabilitacyjnym, zakupu leków, niezbędnych sprzętów.
- Zniżki w środkach komunikacji – nie istnieją ogólnopolskie, jednolite regulacje dotyczące ulg w komunikacji miejskiej. Każde z lokalnych przedsiębiorstw transportowych ustala je samodzielnie. Przed podróżą należy zapoznać się regulaminem i taryfą opłat przedsiębiorstwa, z którego usług zamierzamy skorzystać. Dzieci niepełnosprawne wraz z opiekunem mogą korzystać z ulgowych biletów kolejowych, ale tylko w szczególnych przypadkach (np. przejazd na trasie pomiędzy miejscem zamieszkania i ośrodkiem leczniczym, terapeutycznym, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, gabinetem lekarskim.)
- Dofinansowanie do turnusów – wnioski o dofinansowanie kosztów turnusu przyjmują i rozpatrują Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, właściwe dla miejsca zamieszkania.
- Sprzęt rehabilitacyjny – wysokość dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny wynosi do 60% kosztów, nie więcej jednak niż do wysokości pięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

Kontakt:

Tel.: 12 350 63 62
od poniedziałku do piątku w godz. 9 - 12
kontakt@pomocdlarodzcow.pl
www.pomocdlarodzcow.pl
[www.facebook.pl/Pomocdlarodzcow](https://www.facebook.com/Pomocdlarodzcow)

Wydawcy:

Fundacja Imago
ul. Hallera 123, 53-201 Wrocław
Tel.: 519 055 411

Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego
ul. Wybickiego 3A, 31-261 Kraków
Tel.: 12 629 85 14